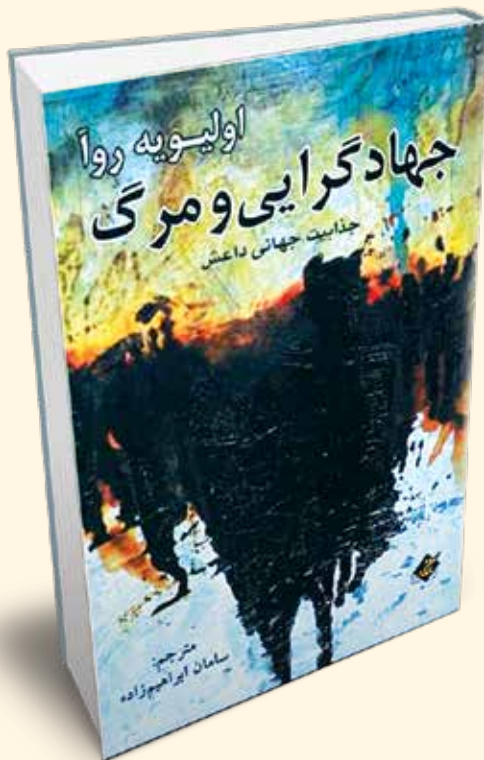

به نظر می‌رسد ایده اصلی کتاب این باشد که مرگ برای یک داعشی انتحاری از هر چیزی مهم‌تر است، و این ایده‌ای است که روآ تلاش می‌کند در جای جای کتاب خود بدان بپردازد.

▲ نسخه فرانسوی کتاب جهادگرایی و مرگ

نشئت می‌گیرد».^{۱۹} این جمله در مقام یک تک جمله بسیار جذاب است، اما باز از زاویه دید روآ از داخل فرانسه حکایت می‌کند، روآ درون فرانسه نشسته و از آنجا به داعش نگاه می‌کند، از همین رو ریشه‌های داعش را کمتر می‌بیند و داعش را در ادامه برخی جنبش‌های آنارشیستی و تروریستی درون اروپا تلقی می‌کند. وی در جایی از کتاب به زیبایی می‌گوید: «جهادی‌ها پس از غرق شدن در متون مقدس به ورطه خشونت نمی‌افتند. آن‌ها فاقد الزامات فرهنگ مذهبی‌اند... آن‌ها رادیکال هستند چون خودشان خواسته‌اند رادیکال باشند، زیرا تنها رادیکالیسم برای آن‌ها جذاب است».^{۲۰} یا در جای دیگری می‌نویسد: «نه بادمینیهوف و نه چه‌گوارا پرولتاریا بودند و نه قاتلان باتاکلان مسلمانانی پارسا که در زندگی روزمره‌شان در معرض اسلام‌هراسی قرار گرفته باشند».^{۲۱} یا اینکه می‌نویسد: «حرکت از رادیکالیسم چپ افراطی به سمت اسلام‌گرایی پیش از پیوستن به اسلام‌گرایی رادیکال با انقلاب اسلامی ایران شروع شد که در صحنه بین‌الملل یک انقلاب جهان‌سومی ضدامپریالیستی محسوب می‌شود».^{۲۲}

در واقع روآ در این فقرات بر مسئله مهمی تأکید می‌کند، ولی به نظر می‌رسد مطلق دیدن این نگاه و نادیده گرفتن عوامل دیگر و کم‌کردن سهم سلفی‌گری در شکل‌گیری و تداوم داعش در این حد قابل تأمل است. اهل سنت معمولاً برای توصیف داعش از تعبیر «خوارج» یا «خوارج العصر» استفاده می‌کنند،^{۲۳} که واژه‌ای کلیدی برای فهم گروهی مانند داعش است، و این مفهومی است که به ما می‌گوید رد پای داعش را در کجای تاریخ اسلام باید جست‌وجو کنیم.

مرگ و دیگر هیچ

به نظر می‌رسد ایده اصلی کتاب این باشد که مرگ برای یک داعشی انتحاری از هر چیزی مهم‌تر است، و این ایده‌ای است که روآ تلاش می‌کند در جای جای کتاب خود بدان بپردازد. از همین رو، به نظر می‌رسد دچار خطاهای مختلفی شده است، از جمله اینکه نگاه داعش را به سطح گونه‌ای «تخیل» فرومی‌گاهد و در جای جای

+ **داعش محلی - داعش جهانی**
پژوهش‌گران حوزه داعش را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد، پژوهش‌گرانی که به داعش در کلیت خود می‌پردازند، مانند مک کاننن که از او یک کتاب با دو ترجمه به فارسی منتشر شده است^{۲۴} و یا حسن حسن که نگاه ویژه‌ای به تئوری‌پردازی‌های داعش دارد و از او به همراه مایکل وایس کتابی به فارسی ترجمه شده است^{۲۵} یا حسن ابوهنیه^{۲۶} و امثال این‌ها. اما گروه دیگر پژوهش‌گرانی هستند که حوزه جغرافیایی خاصی را در نسبت داعش و یا سلفیان جهادی مورد پژوهش قرار می‌دهند، مانند مرحوم هشام الهاشمی که داعش و جغرافیای داعش در عراق را مانند کف دستش می‌شناخت و کتابی نیز در این زمینه نوشت،^{۲۷} و یا حمدي عبدالرحمن حسن، پژوهشگر برجسته مسائل آفریقا، که به شاخه‌های سلفی جهادی و داعش در آفریقا می‌پردازد.^{۲۸} روآ را در پژوهشش پیرامون داعش می‌توان از دسته دوم دانست نه دسته اول. او پژوهشگر برجسته‌ای است که روی داعشی‌های اروپا و به ویژه فرانسه کار کرده است، دغدغه‌اش هم دواعش فرانسه و فرانکوفون‌هاست، پایگاه داده‌ای که از آن در پژوهشش استفاده می‌کند نیز طبق گفته خودش به شدت فرانسوی است،^{۲۹} و کارهای او درباره افغانستان و سفر و اقامت او در این کشور به پیش از شرایط جدید و شکل‌گیری داعش بازمی‌گردد. باری صرف اقامت روآ در افغانستان نمی‌تواند او را به یک داعش‌شناس تمام‌عیار تبدیل کند. در واقع او بیشتر متخصص داعش در فرانسه و در اروپاست تا متخصص داعش در کلیت آن. باین وجود، نگاه‌های خود را به کل داعش تعمیم می‌دهد و در این بین گاهی اشتباهاتی مرتکب شده است.

+ **اسلام رادیکال یا رادیکالیسم اسلامی؟**
بحث بسیار مهمی که روآ در کتاب خود پیش می‌کشد این است که «تروریسم انتحاری القاعده و داعش در تاریخ جوامع مسلمان پدیده‌های نوینی هستند... تروریسم نه از رادیکال شدن اسلام، بلکه از اسلامی شدن رادیکالیسم